

Hatala: Kdýž nastala obleva

Kniha proti zabúdaníu

Rezension von Marián Hatala von György Sebestyén's "Reise durch das Tauwetter ‐ Kdýž nastala obleva

Rakúske

vydavateľstvo Driesch pripravilo dvojjazynú publikáciu Györgya Sebestyéna (1930 ‐ 1990) "Reise durch das Tauwetter ‐ Kdýž nastala obleva,

a to v preklade Heleny Tesáykovej a s ilustráciami Roberta Petschinku.

Tvorí

ju kapitoly venované kultúrnym, spoločenským i politickým pomerom v Československu na jeseň roku 1964. Texty pochádzajú z autorovej knihy "Hrána flétnu a fantomy. Kdýž nastala obleva v Československu, Jugoslávii, Maarsku, Rumunsku a v Albánii, ktorá vyšla o rok neskôr u Kurta Descha v Bazileji.

Publicista,

spisovateľ, scenárista a autor rozhlasových hier G.

Sebestyén (z Budapešti po revolúciu v roku 1956 ušiel do Rakúska)

zaznamenáva v reportážach zvyky každodennej atmosféry u nás, no

v postupne sa demokratizujúcej spoločnosti i vzopätia tvorivého

ducha na prahu debát na tabuizované témy. Sebestyén eskú,

slovenskú a európsku kultúru poznal a vnímal v našich

historických súvislostiach. A tak stretávame plejádu osobností

československých dejín: Kalandru, Horákovú, Teigeho… ale i

Muziku, Langeru, Trnku a Wericha, ktorí sa každý piatok stretávali

v pražskom Klube architektov tak ako si "Páteníci"; za prvej

československej republiky dávali pravidelné randevous u Karla

apka. Re je o kaviarni Viola, kde sa recituje Holanova Noc s

Hamletom, aj o návšteve v Semafore, ktorý v tom čase uvádzal

Recitál 64. A došlo i k pražskému stretnutiu so slovenským

rodákom Eduardom Goldstückerom.

Bratislavských

stretnutí bolo pomenej a nepôsobili tak inšpiratívne: Novomeský

choroval po internovaní, MHa ko sa autorovi akoby vyhýbal,

Husák si kontakt neželal a básnik Smrek rozprával len o vínach.

Ešteže prozaička Jaroslava Blažková dala Sebestyénovi dobrý

tip: v Divadle Za rampami bola práve premiéra kabaretu Mrežovník,

a to v réžii jeho hlavného protagonistu Mariána Vaneka.

KameHom

úrazu podobných viacjazyčných knižných projektov malých

vydavateľstiev, čo býva preklad resp. transkripcia mien a

geografických názvov. Pars pro toto: v nemeckej asti knihy

vystupuje prozaik „Peter Karvaš“ (správne: Karvaš) a „Lyriker Anton Hykiš“, ktorý sa píše Hykisch, nehovoriac o tom, že nikdy básne nepísal. Prvý tajomník Zväzu slovenských spisovateľov v Bratislave nebol Karel, ale Karol Rosenbaum. Spojenie „in der Hradná Víháre“ neobstojí, keďže po slovensky je „vináre“. Práve tak je nesprávne tvrdenie, že konferencia eskoslovenských historikov bola v júni 1964 „ve Smolenici“, iže „in Smolenice“, a nie v Smoleniciach, poesky: v Smolenicích, wenn schon, ke už.

V každom prípade ide o prepotrebnú knihu a záslužný edičný inštitút. O cenný príspevok ku skutočnému, nie iba proklamovanému porozumeniu, ktoré vždy mieri proti rôznym druhom predsudkov, predpojatostí, obmedzení a hraníc, odkiaľ býva, ako vieme, len na skok k nacionalizmu a iným spoločenským „kodlivým“ idejovým smerom.

György Sebestyén: Reise durch das Tauwetter, Když nastala obleva,

Driesch Verlag, Drösing 2013,
preklad: H. Tesaříková, s. 144

Marián Hatala